

Sygn. akt I ACa 1493/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Rybicka- Pakuła

Sędziowie: SA Edyta Mroczek

SO (del.) Tomasz Szczurowski (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Usługi (...) z Doradztwem (...) spółka jawna I. W., L. W. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 czerwca 2014 r., sygn. akt XVI GC 13/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Usługi (...) z Doradztwem (...) spółka jawna I. W., L. W. w S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I AC a 1493/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 lipca 2013 r. (data stempla pocztowego) (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od Usługi (...) z Doradztwem (...) spółki jawnej I. W., L. W., A. G. z siedzibą w S. kwoty 77.730,94 zł wraz odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że strony łączyła umowa finansowania operacyjnego nr (...), której przedmiotem był pojazd marki M. (...). Umowa została rozwiązana przez powódkę z uwagi na zaległości w płatnościach ze strony korzystającego. Dodano, że dochodzona kwota wynika z ostatecznego rozliczenia umowy leasingu na skutek jej wcześniejszego rozwiązania.

W dniu 17 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie od ww. nakazu zapłaty Usługi (...) z Doradztwem (...) spółka jawna I. W., L. W., A. G. z siedzibą w S. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podkreślono, że zgodnie z art. 709¹⁵ k.c. w przypadku wypowiedzenia umowy finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie, a

niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Do takich korzyści należy zaliczyć m. in. wartość odzyskanego przez finansującego pojazdu. Rzeczywista wartość rynkowa pojazdu będącego przedmiotem łączącej strony umowy leasingu przewyższa zaś znacznie żądanie pozwu oraz wszelkie kwoty naliczone pozwanemu przed wytoczeniem powództwa.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo w całości i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (finansujący; obecnie działająca pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.) oraz E. – (...) spółkę jawną (...), L. W., A. G., M. G. z siedzibą w S. (korzystający) łączyła umowa finansowania operacyjnego nr (...), której przedmiotem był pojazd marki M. (...) typu (...). W zamian za oddanie ww. pojazdu do korzystania spółka (...)–(...) zobowiązała się do uiszczania okresowych opłat leasingowych. Strony zastrzegły możliwości wypowiedzenia ww. umowy w trybie natychmiastowym m. in., gdy korzystający zalegał ze spłatą co najmniej jednej miesięcznej opłaty leasingowej lub popadł w zwłokę przekraczającą trzydzieści dni ze spełnieniem jakiegokolwiek innego świadczenia na rzecz finansującego i pomimo upływu dodatkowego terminu wyznaczonego pisemnie przez leasingodawcę nie dokonał płatności. W przypadku wypowiedzenia umowy korzystający był obowiązany do zwrotu pojazdu. Finansującemu w związku z rozwiązaniem umowy ze skutkiem natychmiastowym m. in. z uwagi na zaległości w płatnościach, przysługiwało w stosunku do korzystającego roszczenie o zapłatę opłat leasingowych do dnia przejęcia pojazdu wraz z należnymi odsetkami za zwłokę oraz wszelkimi poniesionymi przez leasingodawcę kosztami związanymi z wypowiedzeniem umowy, a także roszczenie o zapłatę tzw. wartości rozliczeniowej stanowiącej wartość bieżącą (zdyskontowane płatności przy użyciu stopy dyskonta w wysokości 2 % p.a.) uzgodnionej wartości końcowej (bez VAT) oraz wszystkich opłat leasingowych netto należnych finansującemu za okres od wypowiedzenia umowy do uzgodnionego w umowie terminu zakończenia czasu jej zakończenia.

Pojazd został wydany korzystającemu do używania.

28 lipca 2009 r. pomiędzy E.(...) spółką jawną (...), L. W., A. G., M. G. z siedzibą w S. (przekazujący) oraz Usługi (...) z Doradztwem (...) spółką jawną I. W., L. W., A. G. z siedzibą w S. (przejmujący) zawarta została umowa przejęcia praw i obowiązków wynikających z umowy finansowania operacyjnego nr (...). Mocą tej umowy prawa i obowiązki przekazującego wynikające z łączącej go ze spółką (...) umowy finansowania operacyjnego nr (...) zostały przeniesione na przyjmującego za zgodą finansującego.

Będący przedmiotem ww. umowy finansowania operacyjnego pojazd został wydany spółce (...)

Pismem z dnia 6 lipca 2011 r. spółka (...) wezwała spółkę (...) do zapłaty kwoty 9 345,71 zł tytułem m. in. zaległych rat leasingowych oraz odsetek za opóźnienie w płatności tych rat w ciągu 7 dni od daty wezwania, tj. do dnia 13 lipca 2011 r., informując jednocześnie, że w przypadku braku zapłaty w wyznaczonym terminie i po spełnieniu warunków określonych w art. 7 ust. 2 lub art.8 ust. 1 ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych dane korzystającego zostaną umieszczone w ogólnodostępnym Krajowym Rejestrze Długów Biura (...) S.A.

W piśmie z dnia 20 lipca 2011 r. spółka (...), w związku z powstałą zaległością w zapłacie należności, wskazała, iż wypowiada ze skutkiem natychmiastowym umowę finansowania operacyjnego oraz wezwała do zwrotu pojazdu w nieprzekraczalnym terminie do 28 lipca 2011 r.

Spółka Usługi (...) zwróciła będący przedmiotem umowy leasingu pojazd spółce (...) dnia 13 lutego 2013 r. Proponowała także finansującemu zakup przedmiotowego pojazdu.

M. (...) w W. zleciła określenie wartości szacunkowej ww. przedmiotu leasingu (...) sp. z o. o. Wartość rynkową pojazdu na dzień 6 marca 2013 r. rzeczoznawca określił na kwotę 86 500 zł netto, w oparciu o notowania cen samochodów

używanych na rynku polskim E. (baza danych nr (...)) z uwzględnieniem parametrów technicznych i rynkowych mających wpływ na wartość pojazdu.

(...) sp. z o.o. w W. sprzedała pojazd za kwotę brutto 106 395 zł na rzecz (...) sp. z o.o. w W..

Pismem z dnia 25 kwietnia 2013 r. na podstawie § 15 OWU (...) sp. z o. o. dokonała rozliczenia ostatecznego umowy leasingu oraz wezwała spółkę Usługi (...) z(...) do zapłaty kwoty 77 730,94 zł będącej wynikiem tego rozliczenia. Korzystający nie uregulował ww. kwoty.

W rozważaniach Sąd Okręgowy wskazał, iż dochodzona kwota stanowić miała ostateczne rozliczenie łączącej strony umowy leasingu w związku z jej wypowiedzeniem przez finansującego z uwagi na zaleganie przez korzystającego z płatnościami rat leasingowych. Sąd Okręgowy powołał się na brzmienie semiimperatywnego przepisu art. 709¹³ k.c. zgodnie z którym, aby po stronie finansującego powstało uprawnienie wypowiedzenia umowy leasingu korzystający musi pozostawać w zwłoce z zapłatą co najmniej jednej raty leasingowej, zaś finansujący musi uprzednio wyznaczyć mu na piśmie odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia należności z zagrożeniem wypowiedzenia umowy. Termin ten musi natomiast bezskutecznie upłynąć. Sąd Okręgowy wskazał, że poza sporem był fakt zalegania przez pozwaną z płatnościami rat leasingowych, zaś do akt dołączono kopię wezwania do zapłaty kwoty 9 345,71 zł tytułem zaległych rat leasingowych w terminie 7 dni od daty wezwania. Niemniej jednak w treści przedmiotowego wezwania nie znalazło się wymagane przepisami zagrożenie wypowiedzenia umowy w przypadku niedokonania płatności w wyznaczonym terminie. Leasingodawca poinformował korzystającego jedynie o możliwości umieszczenia jego danych w ogólnodostępnym Krajowym Rejestrze Długów Biura (...) S.A. Sąd Okręgowy podniósł, że na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. pełnomocnik pozwanej spółki zaprzeczył, aby powódka innym pismem spełniła ten wymóg i skierowała wezwanie do zapłaty oraz wyznaczyła pozwanej odpowiedni termin informując, że w przypadku jego niedochowania, rozwiąże umowę ze skutkiem natychmiastowym. Ze względu na powyższe okoliczności, mając na względzie jednostronnie bezwzględnie obowiązujący charakter art. 709¹³ k.c. i tym samym fakt, że jego postanowienia nie mogą wola stron zostać zmienione na mniej korzystne dla leasingobiorcy, Sąd Okręgowy uznał wypowiedzenie umowy leasingu łączącej strony jako sprzeczne z prawem (art. 58 § 1 k.c.), a tym samym nie wywołujące skutków prawnych w postaci rozwiązania umowy. W ocenie Sądu Okręgowego Spółka (...) nie była uprawniona do wypowiedzenia łączącej ją z pozwaną spółką umowy leasingu, wobec braku wyznaczenia pozwanej dodatkowego terminu z zagrożeniem wypowiedzenia umowy. Sąd Okręgowy podniósł, że przedmiotowa umowa leasingu w dalszym ciągu wiąże strony i nie było podstaw do dokonania rozliczenia umowy leasingu w trybie § 15 OWU. Powódce natomiast służy roszczenie o zapłatę opłat leasingowych (z uwzględnieniem faktu, że przedmiot leasingu został jej zwrócony).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, iż powódce nie jest należna kwota wynikająca z rozliczenia umowy, która to umowa jednak była wypowiedziana, pojazd odstawiony i rozliczenie umowy było w pełni zasadne, a powódka poniosła realną i wymierną szkodę nie uzyskując zapłaty przewidzianych umową rat leasingowych,
- naruszenie prawa procesowego, w tym zasady kontradiktoryjności postępowania poprzez działanie Sądu z urzędu i na korzyść strony pozwanej oraz art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów polegająca na uznaniu, iż wezwanie do zapłaty z dnia 6 lipca 2011 r. nie spełnia wymogów wskazanych w art. 709¹³ k.c.,
- naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c. poprzez nieustalenie przyznanych przez stronę pozwaną faktów co do rozwiązania umowy, zwrotu pojazdu i rozliczenia umowy, w sytuacji gdy jedyną kwestionowaną przez pozwaną okolicznością wskazaną w sprzeciwie była wartość oddanego pojazdu i odliczone z tego tytułu uzyskane korzyści,

- naruszenie art. 709¹ k.c. poprzez przyjęcie, iż finansującemu nie należy się wynagrodzenie za okres użytkowania przez korzystającego pojazdu, co najmniej od lipca 2011 r. do lutego 2013 r.

Powołując się na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 77.730,94 zł oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Sadu Okręgowego odpowiada prawu i nie sposób przyjąć, iż przy jego wydaniu doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego lub materialnego.

W niniejszej sprawie kwestią bezsporną było, że strony wiązała umowa leasingu w rozumieniu art. 709¹ k.c. Pozwana nie kwestionowała również, iż była w zwłoce z zapłatą co najmniej jednej raty leasingowej. W tych okolicznościach należy zważyć, iż zgodnie z art. 709¹³ § 2 k.c. w razie zwłoki korzystającego z zapłatą raty leasingowej finansującemu przysługuje uprawnienie do wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym, niemniej uprawnienie to uzależnione jest od spełnienia określonych przesłanek wymienionych w powyższym przepisie. Do przesłanek tych należy w pierwszej kolejności zwłoka korzystającego z zapłatą co najmniej jednej raty leasingowej, zaś kolejną stanowi wyznaczenie korzystającemu przez finansującego na piśmie odpowiedniego terminu dodatkowego do zapłaty zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu finansujący wypowie korzystającemu umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym. Trzecią przesłanką jest bezskuteczny upływ tego dodatkowego terminu. W razie spełnienia wszystkich wskazanych przesłanek, po stronie finansującego powstaje prawo wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia. W przedmiotowej sprawie nie było wątpliwości co do tego, że spełniona została przesłanka zwłoki w zapłacie rat leasingowych, brak jednak podstaw do przyjęcia że wystosowane przez powódkę wezwanie do zapłaty z dnia 6 lipca 2011 r. spełniło wymogi pisma wyznaczającego dodatkowy termin na spełnienie świadczenia zawarte w art. 709¹³ § 2 k.c. Należy bowiem wskazać, iż ww. wezwanie nie zawierało zagrożenia wypowiedzeniem umowy w przypadku niedokonania płatności w wyznaczonym terminie. Leasingodawca poinformował korzystającego jedynie o możliwości umieszczenia jego danych w ogólnodostępnym Krajowym Rejestrze Długów Biura (...) S.A. W tym zresztą kontekście nie sposób podzielić argumentów apelującego, jakoby Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów polegającą na uznaniu, że wezwanie nie spełnia wymogów z art. 709¹³ § 2 k.c. Należy bowiem zaznaczyć, iż Sąd Okręgowy dopuścił dowód z wezwania z dnia 06 lipca 2011 r. (k. 15-16) i w wezwaniu tym ponad wszelką wątpliwość nie zawarto zastrzeżenia o możliwości wypowiedzenia umowy leasingu w razie niedochowania terminu w nim wyznaczonego do zapłaty zaległych rat leasingowych. Powódka zresztą okoliczności tej nie kwestionowała nawet w apelacji, wyliczając co prawda okoliczności uprawniające ją do wypowiedzenia umowy leasingu, pomijając jednak kwestię zastrzeżenia rygoru wypowiedzenia w razie nieuregulowania zaległych płatności w wyznaczonym terminie.

Niezależnie od powyższego powódka podnosiła, że Sąd Okręgowy uznając nieskuteczność wypowiedzenia umowy leasingu dopuścił się naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. oraz 229 k.p.c. i 230 k.p.c., ponieważ fakt rozwiązania umowy ze względu na to, że został przyznany przez stronę pozwaną, należało uznać za udowodniony. Powyższy zarzut również nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie bowiem z art. 709¹³ § 2 zd. 2 k.c. postanowienia umowy mniej korzystne dla korzystającego są nieważne. To zaś oznacza, że art. 709¹³ k.c. jest przepisem o charakterze semiimperatywnym. W konsekwencji zaś postanowienia umowne regulujące tryb wypowiedzenia umowy leasingu w sposób mniej korzystny dla korzystającego są nieważne (art. 58 § 1 k.c.).

W powyższym kontekście należy stwierdzić, że art. 229 k.p.c., jak i art. 230 k.p.c. nie mogły być podstawą przyjęcia, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia przez powódkę umowy leasingu. Po pierwsze bowiem zgodnie z poglądem zasadnie wyrażonym przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 marca 2013 r. III CSK 204/12, niepubl. przedmiotem przyznania, które jest oświadczeniem wiedzy mogą być fakty, a nie ich ocena prawna. Niezależnie więc od stanowiska pozwanej w niniejszym postępowaniu ocena prawna faktów powołanych przez strony należy do Sądu i Sąd pierwszej instancji dokonał trafnej oceny skuteczności dokonanego przez powódkę wypowiedzenia umowy leasingu. Po drugie, niezależnie od powyższego, należy zaznaczyć, iż pozwana w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. jednoznacznie podniosła, że w związku z brakiem wezwania do zapłaty z zagrożeniem rozwiązania umowy w przypadku braku zapłaty nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy (k. 122). Powyższe stanowisko pozwanej tym bardziej nie pozwalało na zastosowanie w przedmiotowej sprawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. W tym zresztą kontekście niezrozumiałym jest podnoszenie przez powódkę zarzutu naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. zgodnie z którym strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Powódka nie wskazała na czym owe naruszenie miałyby w ogóle polegać. Powódka nie podała jakichkolwiek swoich twierdzeń lub dowodów, które mimo zgłoszenia ich we właściwym terminie nie zostałyby uwzględnione, a jedynie wówczas mogłoby w ocenie Sądu Apelacyjnego dojść do naruszenia powyższego przepisu. Po trzecie wreszcie wskazany w art. 709¹³ § 2 k.c. wymóg pisemnego wyznaczenia dodatkowego terminu na zapłatę zaległych rat leasingowych wraz z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu tego terminu finansujący wypowiedzie umowę ze skutkiem natychmiastowym stanowi konieczne minimum jakie powinno być zachowane pomiędzy stronami umowy leasingu w przypadku chęci skorzystania przez finansującego z ww. prawa. Brak takiego zagrożenia w treści oświadczenia finansującego powoduje, że nie ziszcza się przesłanka powstania prawa do wypowiedzenia umowy (por. komentarz do art. 709¹³ Kodeksu cywilnego (w:) Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Kopaczyńska-Pieczniak K., Kozieł G., Niezbecka E., Sokołowski T., Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, LEX, 2014, teza 5), zaś wypowiedzenie dokonane mimo braku przynajmniej jednej przesłanki powstania prawa do wypowiedzenia jest czynnością sprzeczną z prawem, a więc jak już wyżej wskazywano jest czynnością prawną nieważną (art. 58 § 1 k.c.), co oznacza, że nie wywołuje zamierzonych skutków prawnych.(ibidem). Dla powyższej oceny dokonanego wypowiedzenia umowy leasingu nie ma również znaczenia fakt, iż § 14 ust. 1 pkt 1 Ogólnych Warunków Umowy Finansowania Operacyjnego nie przewidywał konieczności zastrzeżenia w wezwaniu do zapłaty zaległej kwoty rygору wypowiedzenia umowy. Trzeba bowiem zaznaczyć, iż pominięcie konieczności wskazania tego rygору jest w ocenie Sądu Apelacyjnego odstępianiem od trybu wypowiedzenia wskazanego w art. 709¹³ § 2 k.c. na niekorzyść korzystającego, co zgodnie z art. 709¹³ § 2 zd. 2 k.c. jest niedopuszczalne. Podobnie dla oceny skuteczności wypowiedzenia nie ma znaczenia fakt zwrotu przez pozwaną leasingowanego przedmiotu. Przede wszystkim należy bowiem zaznaczyć, iż zgodnie z umową załączoną do pozwu przez powódkę zwrot ten nastąpił po zakończeniu umownego okresu leasingu. Ponadto zaś czynność faktyczna zwrotu leasingowanego pojazdu nie ma zdolności konwalidowania nieważnej czynności prawnej, którą w przedmiotowym przypadku było dokonane z naruszeniem art. 709¹³ § 2 k.c. wypowiedzenie umowy leasingu.

Nie można wreszcie uznać, że Sąd Okręgowy dostrzegając nieważność dokonanego przez powódkę wypowiedzenia umowy leasingu naruszył zasadę kontrydiktoryjności. Przede wszystkim należy przypomnieć, iż pozwana na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. na nieważność tę powołała się. Ponadto jednak sankcję nieważności Sąd zobowiązany jest uwzględniać z urzędu (tak: M. Gutowski, Nieważność czynności prawnej, Warszawa 2008, s. 456, zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 października 1979 r., III CZP 68/79, OSNC 1980/4/67; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1984 r., III CRN 183/84, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 1998 r., I CKN 670/97, OSNC 1998/12/ 219; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2000 r., I PKN 503/99, OSNP 2001/12/ 411; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., II CK 374/05, BSN 2006/5/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 283/06, niepubl.).

Ostatecznie zatem słusznie Sąd Okręgowy wskazał na nieważność wypowiedzenia umowy leasingu wobec braku wyznaczenia pozwanej dodatkowego terminu z zagrożeniem wypowiedzenia umowy. Złożone bowiem przez powódkę

wypowiedzenie umowy leasingu dokonane z naruszeniem art. 709¹³ § 2 k.c. jako sprzeczne z ustawą jest nieważne (art. 58 § 1 k.c.). W konsekwencji, brak uprawnienia powodowej spółki do dokonania rozliczenia umowy leasingu w trybie § 15 OWU, którego uprzednim warunkiem jest w każdym przypadku wypowiedzenie umowy leasingu przed terminem.

W tym miejscu należy jeszcze przypomnieć, iż powódka w apelacji konsekwentnie podnosiła, że podstawą prawną jej roszczenia jest § 15 ust. 1, ust. 4 i ust. 6 OWU oraz art. 709¹⁵ k.c. Na podstawie art. 709¹⁵ k.c. finansujący, w razie wypowiedzenia umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Przewidziana w art. 709¹⁵ k.c. zapłata finansującemu przez korzystającego wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, ma na celu przywrócenie takiego stanu, w jakim finansujący znajdowałby się, gdyby korzystający należycie wykonał umowę leasingu i nie dał powodu do jej przedwczesnego zakończenia. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 176/11, niepubl.) Zważywszy na powyższe nie sposób podzielić zarzutu powódki, iż Sąd Okręgowy dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że powódce nie jest należna kwota wynikająca z rozliczenia umowy. Niezależnie od tego, iż powyższy zarzut jest nieprawidłowo sformułowany, albowiem w rzeczywistości nie zarzuca błędu w ustaleniach faktycznych, ale w ocenie prawnej faktów ustalonych przez Sąd Okręgowy, należy wskazać iż w świetle argumentów przytoczonych przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny nie było możliwym uznanie, że powódce należy się objęta żądaniem pozwu kwota wynikająca z rozliczenia umowy leasingu, albowiem jak ustalono nie doszło do rozwiązania umowy leasingu przed upłynięciem okresu jej obowiązywania.

Należy wskazać, że powyższy przepis, jako przepis normujący odpowiedzialność kontraktową korzystającego stanowi szczególną podstawę do dochodzenia przez finansującego roszczenia quasi-odszkodowawczego z tytułu przedwczesnego zakończenia umowy leasingu. Wystąpienie z ww. roszczeniem ma na celu dokonanie wzajemnego rozliczenia stron wypowiedzianej umowy leasingu. Nie obejmuje on natomiast swoim zakresem roszczeń z tytułu wynagrodzenia finansującego w postaci zapłaty zaległych rat leasingowych, których to finansujący może dochodzić na podstawie art. 709⁽¹⁾ k.c. Zatem Sąd Okręgowy oddalając powództwo nie dopuścił się naruszenia art. 709⁽¹⁾ k.c. Żądanie pozwu zmierzało bowiem do rozliczenia stron po wypowiedzeniu umowy leasingu, zaś do takiego wypowiedzenia w istocie nie doszło. Ponadto na treść orzeczenia Sądu Okręgowego nie mogła mieć wpływu okoliczność, że w związku z nieskutecznością wypowiedzenia umowy leasingu powódce przysługuje roszczenie o zapłatę zaległych rat leasingowych. Roszczenie to nie mieściło się bowiem w podstawie faktycznej, na której powódka opierała swoje powództwo. Zgodnie bowiem z art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten daje wyraz tradycyjnej zasadzie wyrokowania statuującej zakaz orzekania ponad żądanie, a także zasadzie dyspozycyjności, która przejawia się w tym, że sąd jest związany granicami żądania powództwa i nie może w tym wypadku dysponować przedmiotem procesu przez określenie jego granic niezależnie od zakresu żądania ochrony przez powoda. Stosownie do treści tego przepisu, sąd ma obowiązek orzec negatywnie lub pozytywnie o całym przedmiocie sporu (żądania). Samo pojęcie żądania zostało natomiast określone w art. 187 § 1 k.p.c., który stanowi, że pozew powinien m.in. zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006/2/38) Oprócz zakazu orzekania ponad żądanie, zgodnie z którym sąd nie jest uprawniony do uwzględnienia roszczenia w większej wysokości niż żądał powód, nawet jeśli z okoliczności sprawy wynika, że powodowi przysługuje świadczenie w większym rozmiarze, art. 321 k.p.c. określa również zakaz wyrokowania co do rzeczy, która nie była objęta przedmiotem żądania. Innymi słowy zakaz zasądzenia czegoś innego niż strona żądała. Żądanie powództwa określa więc nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej, stanowi orzeczenie ponad żądanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1949 r., Wa.C. 165/49, „Demokratyczny Przegląd Prawniczy” 1950, nr 3, poz. 61). Wyrok uwzględniający powództwo na zasadzie faktycznej, na której powód ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie opierał powództwa, stanowi zasądzenie ponad żądanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1936 r., C II 1770/35, „Przegląd Prawa i

Administracji” 1936, nr 2, poz. 148). Taka linia orzecnicza Sądu Najwyższego na gruncie art. 321 § 1 k.p.c. (będącego odpowiednikiem art. 329 § 2 k.p.c. z 1930 r.) jest obecnie kontynuowana, czego wyrazem jest m. in. cytowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006/2/38. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż z zakresłej w pozwie podstawy faktycznej jednoznacznie wynikało, że powódka nie dochodzi w przedmiotowym postępowaniu zapłaty rat leasingowych, ale kwoty, która była jej zdaniem należna (...) sp. z o.o. w wyniku rozwiązania przedmiotowej umowy przed terminem. Znajdowało to również potwierdzenie w przytoczonej powyżej, a podanej przez powódkę, podstawie prawnej żądania pozwu. Skoro zaś Sąd Okręgowy trafnie ustalił, że dokonane przez powódkę wypowiedzenie umowy leasingu było nieważne, to powódka nie miała podstawy faktycznej i prawnej do konstruowania roszczenia wynikającego z przedterminowego rozwiązania umowy, a wobec tego powództwo zasadnie zostało oddalone w całości, albowiem zasądzenie żądanej kwoty nie jako sumy wynikającej z rozliczenia umowy leasingu, ale jako niezapłaconych rat leasingowych stanowiłoby orzeczenie ponad podstawę faktyczną żądania pozwu. Nie sposób więc w kontekście powyższych uwag uznać, że niezasadzając zaległych rat leasingowych Sąd naruszył art. 709⁽¹⁾k.c. Jak bowiem wskazano przedmiotem żądania pozwu nie było wynagrodzenie z umowy leasingu za okres od lipca 2011 r. do lutego 2013 r.

Bez względu na powyższe, należy jednak wskazać, że roszczenie powódki podlegało oddaleniu, nawet przy uwzględnieniu, że powódka w niniejszym procesie dochodziła zapłaty rat leasingowych. Powódka dochodziła bowiem od pozwanej zapłaty kwoty 77 730,94 zł wraz odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Należy zaś zaznaczyć, iż zgodnie z umową wiążącą strony leasingobiorca dokonuje zapłaty rat leasingowych netto w EURO. Gdyby nawet więc przyjąć, iż powódka dochodziła w niniejszym procesie zaległych rat leasingowych netto, to roszczenie objęte żądaniem pozwu zmierzałoby do przymusowego spełnienia przez pozwaną świadczenia, którego przedmiot jest inny niż ustalony w umowie wiążącej strony. O ile bowiem w umowie ustalono, że płatność rat leasingowych netto (a tylko w tej kwocie były uwzględniane do wyliczenia kwoty rozliczenia k. 32) będzie następowała w EURO, o tyle żądanie pozwu opiewa na PLN. Trzeba jeszcze dodać, iż art. 358 § 1 k.c., który określa zasady umożliwiające spełnienie świadczenia wyrażonego w walucie obcej w pieniądzu polskim statuuje jednostronne uprawnienie dłużnika do świadczenia w walucie polskiej, w sytuacji kiedy zobowiązanie stanowi sumę wyrażoną w innej walucie. Uprawnienie to przysługuje wyłącznie dłużnikowi, nawet w sytuacji kiedy dłużnik pozostaje w zwłoce ze spełnieniem świadczenia. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 273/11, M.Pr.Bank. 2014/5/20-23) W przedmiotowej natomiast sprawie z żądaniem zapłaty w walucie polskiej, podczas gdy w umowie strony ustaliły, że wynagrodzenie z tytułu umowy leasingu nastąpi w EURO, wystąpiła będąca wierzycielem powódka. Powódka nie była zatem uprawniona do dowolnego, jednostronnego przekształcenia żądania pieniężnego i żądania wbrew ustaleniom umowy leasingu zapłaty rat w złotych polskich. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, spełnienie świadczenia wyrażonego w walucie obcej przez zapłatę w pieniądzu polskim jest dopuszczalne, o ile strony wyrażą na to zgodę, modyfikując choćby przez czynności konkludentne, treść łączącego ich zobowiązania, zaś w razie procesu sądowego, jeśli dłużnik uzna powództwo wywiedzione w złotych polskich. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r., IV CSK 75/11, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2001 r., V CKN 1840/00, OSNC 2001/7-8/114)

Tymczasem w rozpatrywanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że strony dokonały zmiany treści łączącego je zobowiązania przez uzgodnienie, że zapłata nieuregulowanych faktur nastąpi w złotych polskich. Ponadto pozwana, od początku niniejszego procesu, konsekwentnie kwestionowała zasadność dochodzonego przez powódkę roszczenia. W konsekwencji należy wskazać, że Sąd Okręgowy zasądzając od pozwanej na rzecz powódki należność z tytułu zaległych rat leasingowych w złotych polskich nie tylko wyszedłby ponad żądaniem pozwu, ale w dodatku dopuściłby się naruszenia art. 358 § 1 k.c. Stanowiłoby to bowiem akceptację dowolnego przekształcenia, mocą decyzji samego wierzyciela, bez zgody dłużnika i wbrew treści łączącego strony stosunku prawnego, zobowiązania pieniężnego pozwanej wyrażonego w EURO w zobowiązanie wyrażone w złotych.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto stosownie do jego wyniku na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Dz. U. 2013 poz. 461) i zasądzono od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji wyroku.